

S-72.1510 Ihminen ja tietoliikennetekniikka – kevät 2010

Harjoitustyön raportti: Virtuaalihautausmaa

1. Mitä tutkittiin ja miten?

Harjoitustyömme aihe oli virtuaalihautausmaat. Tarkoituksenamme oli kerätä dataa ja kartoittaa erilaisten käyttäjien tarpeita. Tämän jälkeen tarkoituksena oli analysoida saatu data ja kehittää sen pohjalta jonkinlainen konsepti.

Katsoimme, että paras ratkaisu oli lähestyä käyttäjiä haastattelulla. Haastattelimme yhdeksää erilaista käyttäjää, jotka olivat omia tuttujamme. Haastattelut tapahtuivat kotiympäristössä, aivan kuten suunnittelimme. Teimme yksinkertaisen haastattelurungon, joka antoi haastattelulle selkeän mallin. Yritimme esittää mahdollisimman paljon avoimia kysymyksiä.

Aluksi kysyimme haastateltavan esitiedot ja taustat. Tämän jälkeen tiedustelimme haastateltavan kokemuksia ja ennakkokuvia virtuaalihautausmaista. Tämä vaihe ohitettiin kuitenkin hyvin nopeasti, koska suurimmalle osalle henkilöistä virtuaalihautausmaa oli tuntematon käsite. Sen jälkeen esittelimme haastateltavalle Lux Eternal – sivustoa näyttämällä kolmen etukäteen valitun henkilön muistopaikat. Tämän jälkeen näytimme, millainen on lepopaikka.fi-sivusto. Siellä haastateltavilla oli myös mahdollista etsiä haluamiensa henkilöiden hautapaikkoja. Esittely vaiheessa haastateltavat saivat jatkuvasti kertoa omia mielipiteitään ja ajatuksiaan sivustoista. Näistä pääsimme sitten esittämään jatkokysymyksiä.

Esittelyiden jälkeen kysyimme haastateltavilta, olivatko ennakkokuvat, kuten eettinen puoli ja oma kiinnostus, muuttuneet. Lisäksi kysyimme puuttuiko edellä mainituista palveluista jotain ominaisuuksia ja mikä niissä oli hyvää ja huonoa. Tiedustelimme myös, mitä eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä virtuaalihautausmailla on verrattuna perinteisiin hautausmaihin. Lopuksi kysyimme vielä haastateltavien mielipiteitä virtuaalihautausmaista sosiaalisissa medioissa, kuten Facebookissa. Tarkoitus oli saada tietää, mitä kuolleiden käyttäjien profiileille tulisi tehdä.

Haastattelujen tiedot keräsimme talteen paperille ja muutenkin haastattelut etenivät täysin suunnitelman mukaan. Toisissa haastatteluissa haastateltavat alkoivat oma-aloitteisesti kertoa ideoitaan ja mielipiteitään kesken esittelyitä, kun taas toisissa saatiin ajatuksia vasta esittelyiden jälkeen, kun esitimme kysymyksiä. Emme suoraan sanoneet, että tarkoituksenamme on kehittää konsepti haastatteluiden pohjalta. Emme myöskään kysyneet, mikä olisi hyvä palvelu, mutta silti haastateltavat esittivät paljon erilaisia ideoita erilaisista palveluista, jotka liittyvät virtuaalihautausmaihin.

2. Haastateltavat

	SUKUPUOLI	IKÄ	ÄIDINKIELI	SUHDE KIRKKOON	INTERNETIN KÄYTTÖ
1	mies	22	suomi	tapakristitty	päivittäin
2	mies	57	suomi	tapakristitty -	päivittäin
3	mies	60-70	suomi	uskovainen kristitty	päivittäin
4	mies	22	suomi	tapakristitty	päivittäin
5	nainen	44	suomi	tapakristitty	päivittäin
6	nainen	50-60	suomi	tapakristitty	useita kertoja viikossa
7	nainen	25	suomi	tapakristitty +	päivittäin
8	nainen	50	kiina	uskovainen kristitty	satunnainen
9	nainen	21	suomi	tapakristitty	päivittäin

3. Haastattelut ja niiden tulokset

Mikaelin haastattelut:

1. 22-vuotias miespuolinen tekniikan opiskelija oli kuullut virtuaalihautausmaa-palveluista, mutta ei ollut itse käyttänyt. Hän oli hieman huvittunut LuxEternalin esittelyn alussa, mutta vakavoitu, kun historiallisten henkilöiden lisäksi näytettiin lähiaikoina kuolleiden todellisten ihmisten sivustoja. Palvelut vaikuttivat haastateltavasta varsin oudoilta, etenkin kuvattuja hautoja esittelevä Lepopaikka.fi. Hän piti erikoisena periä maksua palvelun käytöstä, kun oikeat haudat ovat kuitenkin ilmaiseksi kaikkien nähtävillä. Hän arveli palvelun olevan joillekin hyödyllinen, esimerkiksi omaisten hautojen ollessa kaukana, mutta ei pitänyt palveluita itselleen mielenkiintoisina tai käyttökelpoisina. Haastateltava arveli Lepopaikan olevan helposti lähestyttävä, siellä kun kuvatut haudat ovat valmiiksi ja vierailta voi halutessaan. LuxEternalin hän näki vaativan enemmän omistautumista.

Hautojen kuvaamista haastateltava ei pitänyt vääränä, koska ne ovat joka tapauksessa kaikkien vapaasti nähtävänä. Väärinkäytön mahdollisuudet mietityttivät kuitenkin häntä. LuxEternaliin kuka tahansa voi luoda kelle tahansa hautapaikan ja Lepopaikassa kirjoittaa muistokirjoituksia. Toiminnot vaativat kuitenkin palveluista maksamista, eikä haastateltava uskonut monen maksavan pilailusta. Lepopaikan lyhyt ilmainen käyttöaika huolestutti häntä. Samoin heräsi kysymys valvotaanko sivustoille tehtäviä kirjoituksia ylläpidon puolesta. Muistosivustoilla hän piti kuvien ja videoiden lisäämistä hyväksyttävänä. Facebookista ja muista vastaavista palveluista kuolleiden profiilit pitäisi hänen mielestään oletuksena poistaa. Itse haastateltava on verkossa kuolleiden muistamista suorittanut vain liittymällä kutsusta muistoryhmään Facebookissa.

2. 57-vuotias vakuutuslalla työskentelevä mies ei ollut kuullutkaan virtuaalihautausmaista aiemmin. Esitelyihin palveluihin hän suhtautui hieman paheksuen ja pohti heti onko Lepopaikan kuvausmenettely laillinen. Haastateltavalla ei ollut minkäänlaista kiinnostusta esitelyihin palveluihin. Hänelle varsinainen hautapaikka ei muistamisessa muutenkaan ole tärkeä vaan kuolleen muistoa voi hänen mielestään kunnioittaa missä vaan, esimerkiksi sytyttämällä kynttilän kotona. Tavallisen hautausmaan korvaajanakin hän piti Lepopaikan tapaista palvelua huonona, koska sivustolta kuvien katsomisesta puuttuu hautausmaalla olon harras tunnelma ja kaikki esimerkiksi hautaukseen liittyvät muistot, jotka heräävät hautausmaalla kävellessä.

Haastateltava arveli palveluiden tyydyttävän joidenkin ihmisten uteliaisuutta. Sukututkimukseen hän ei pitänyt palveluita hyvinä, koska sukututkimuksessa on erilaiset lähtökohdat ja omat tietolähteensä. Joidenkin kuuluisien ihmisten elinaikojen tarkistamisen hyödyllisyyttä palveluista hän myös pohti, mutta arveli tällaisten tietojen löytyvän hyvin

muualtakin. Internet-sivustoille elinaikana lisätyt tiedot ja luodut profiilit voisi hänen mielestään jättää niihin kuolemankin jälkeen. Hänen mukaansa on ihmisen omalla vastuulla, mitä jättää jälkeensä verkkoon.

Nikon haastattelut:

1. N. 70-vuotiaalle uskovalle kristitylle miehelle käsite virtuaalihautausmaa oli tuntematon. Hän luuli sen liittyvän vanheneviin/vanhentuneisiin tietojärjestelmiin. Haastateltava oli erittäin innostunut ja kiinnostunut, kun esittelin hänelle nettisivuja. Halusi jo Lux Eternalin kohdalla alkaa etsimään tuttuja nimiä. Aluksi haastateltava sanoi, että esitellyissä sivustoissa ei ollut eettisesti mitään väärää. Myöhemmin hän kuitenkin tuli toisiin ajatuksiin ja sanoi, että lupa muistopaikkojen tekoon tai hautojen kuvaamiseen pitää kysyä omaisilta. Muuten voi seurata ikäviä asioita, kuten vainajan häpäisy.

Palvelun tulisi olla sellainen, jonne rekisteröidytään ja muistopaikkojen tekijät ja muistokirjoitusten tekijät pitäisi pystyä jäljittämään. Itsestään hän ei haluaisi nettiin vastaavaa, koska ei halua, että hänen elämästään levitellään juttuja.

Hän kertoi, että nykyään on vaikea löytää vanhempia hautoja, kun ei enää ole lähiomaisia ja hautausopimus pääsee umpeutumaan. Siitä seuraa, että hautakivet heitetään menemään. Jos hautapaikka olisi myös netissä, kuten lepopaikka, niin oikea hauta ei vanhenisi niin helposti. Tällöin myös oikea hautapaikka muistettaisiin ja sitä hoidettaisiin eikä poistettaisi. Muutenkin hautapaikat tuntuvat nykyään olevan hieman kortilla. Kartta lepopaikan yhteydessä haudasta palvelisi hautapaikan löytämistä, syntymäajalla tai sotulla voisi löytää kartalta hautapaikan, jos esim. yksi sukupolvi kuollut välistä, helpompi löytää sukulaisten haudat. Sukututkimuksen yhdistäminen olisi loistava palvelu.

Hänen mielestään virtuaalihautausmaan idea olisi loistava tuhkatuille tai esim. hukkuneille ihmisille. Lisäksi se voisi palvella eri uskontokuntia ja esim. maahanmuuttajia. Hautapaikka netissä on hyvä korvike ihmisille, jotka eivät syystä tai toisesta pääsee oikealle haudalle. Hänen mielestään on kuitenkin konkreettisempaa viedä itse kynttilät haudalle. Vaikka, netissäkin pysähtyy ajattelemaan vainajaa ja muistamaan menneitä sukupolvia, ei virtuaalihautausmaa kuitenkaan voi korvata oikeata hautausmaata, koska se ei esim. ratkaise hautausta.

2. 22-vuotias työssäkäyvä tapakristitty mies ei ollut koskaan kuullut virtuaalihautausmaasta. Hän ajatteli sen olevan jonkinlainen Facebook kuolleille ihmisille. Hänen mielestään sivustoissa ei ole mitään väärää, koska ne eivät loukkaa ketään. Haastateltava ei ollut kovin kiinnostunut aiheesta. Kertoi, että voisi kiinnostaa, jos joku läheinen olisi kuollut. Lupa-asia mietitytti haastateltavaa paljon. Pitkän pohdinnan jälkeen hän sanoi, että tällaisiin palveluihin tulisi olla omaisten lupa, jos vainaja ei ole julkisuuden henkilö.

Omaiset voisivat itse selata löytyykö kuolleesta netistä hautaa ja ottaa ylläpitoon yhteyttä jos löytyy ja se on ongelma. Lepopaikan miinukseksi hän mainitsi, että ei löytänyt mitään yhteyksiä ylläpitoon. Hänestä itsestään saisi vapaasti tehdä vastaavanlaisen muistopaikan nettiin. Hänen mielestään kuka tahansa voisi katsoa muistopaikkoja, mutta vain palveluun rekisteröityneillä olisi kirjoitusoikeus.

Haastateltava kertoi, että olisi kiva tietää missä päin oman suvun haudat ovat. Hautakivi on aina hautausmaalla mutta sivusto voi kaatua. Mitä tällöin käy haudalle? Tai entä, jos nettiyhteys on poikki. Kaikkienhan tulisi päästä hautausmaalle. Tämän lisäksi hän mainitsi, että virtuaalihautausmaa ei ratkaise ihmisen tarvetta päästä omaan rauhaan kävellessä hautausmaalla. Loppuun haastateltava vielä totesi, että Facebook-profiilit yms. tulisi voida poistaa omaisten pyynnöstä.

3. 44-vuotias työssäkäyvä tapakristitty nainen ei ollut koskaan kuullut aiheesta, mutta arvasi aivan oikein. Hänen mielestään vainajalle saa tehdä muistopaikan nettiin ja lisätä kuvia, kunhan ei mainita henkilökohtaisia tietoja. Olisi kuitenkin parempi, jos esim. kuvatut hautausmaat olisivat isompien organisaatioiden, joista ihmiset tietäisivät jotain, ylläpitämiä. Jos kaikki haudat on kuvattu, niin asia on ok. Mutta yksittäinen ihminen ei voi vain mennä ja kuvata hautoja ja laittaa nettiin. Tällaisen pitäisi mennä kirkon tai hautaustoimiston tms. kautta ja lupa tulisi kysyä omaisilta.

Lux Eternal yms. virtuaalihautausmaat sopivat julkisvainajille. Siellä fanit voivat muistaa ja kirjoitella. Lepopaikka taas olisi hyödyllisempi, jos sen kautta voisi lisäksi tarkastella esim. hautasopimusta ja sukupuuta. Voisi esim. hakea henkilötunnuksella vainajan sukupuuta. Hänen mielestään palveluissa tietoja vainajista voisivat lisätä vain omaiset viranomaisten kautta, mutta katsoa saisi kuka vain.

Hänestä olisi hienoa, jos näkisi netissä livekuvaa haudasta, jotta näkisi: ovatko kynttilät sammuneet, onko hauta huonossa kunnossa. Tällöin hautausmailla olisi parempi valvonta ja se vähentäisi kiusantekoa. Toinen hyvä idea haastateltavan mielestä olisi maksullinen palvelu, jossa netissä voisi hautapaikan kohdalla valita kukkia ja kynttilöitä, jotka paikanpäällä palvelun tarjoaja sitten laittaisi oikeasti haudalle.

Toisaalta voisi myös ostaa paikan netistä ja saada tunnukset palveluun perustamalleen hautapaikalle. Siellä voisi itse hoitaa hautaa ja lisätä tietoja, kuvia jne. Halutessaan voisi jakaa tunnukset ja vain nämä henkilöt pääsevät muokkaamaan hautapaikkaa. Yksi vaihtoehto olisi myös vastaavanlainen sovellus, joka olisi vain itseään varten koneella. Tämä ei siis olisi netissä. Tällaisesta virtuaalihautausmaasta voisi haastateltavan mukaan myös kehittää esim. pelin, jossa lapset oppisivat, miten hoidetaan hautaa ja missä hautausmaalla saa kävellä jne.

Loppuun hän vielä mainitsi, että lähtökohtaisesti Facebook-profiilit yms. tulisi poistaa kuoleman jälkeen, mutta jos omaiset haluavat, niin ne voidaan muuttaa myös muistosivuksi.

Pekan haastattelut:

1. 50-60-vuotiaalla tapakristityllä naisella ei ollut tietoa virtuaalisista hautausmaista, hänen arvauksensa oli "tamagotchien hautausmaa" ja suhtautuminen "höpöhöpöä". Esittelyiden jälkeen hän piti hautojen kuvaamista erittäin epäeettisenä, eikä ollut kiinnostunut itse minkäänlaisista virtuaalisista hautausmaista. Oma kiinnostus rajoittui pakolliseen suruvalitteluun. Lepopaikka.fi palvelusta hän kuitenkin sanoi, että saattaisi käydä katsomassa isänsä hautaa.

Virtuaalinen hautausmaa ei anna hänen mielestään samaa tunnelmaa ja mahdollista rauhoittumista. Sukututkimukseenkin on parempia keinoja. Netti-videoista hän tuumasi: "facebook –sukupolvelle". Ehdottoman jyrkkää oli suhtautuminen kuoleman jälkeisiin sivustoihin (facebook, twitter ja yms.), ne pitäisi hänen mielestään sulkea ja ihminen haudata.

2. 25-vuotiaalla naisella ei ollut ennakkokuvia asiasta. Hän ei suhtautunut eettisesti kielteisesti virtuaalisiin hautausmaihin, mutta vähän ajan kuluttua oikeus kommentoida rupesi pohdituttamaan ja sitä myöten mahdollisuus kiusantekoon. Hän rinnasti kiusanteon virtuaalisissa hautausmaissa kiusantekoon oikeissa hautausmaissa. Kuva hautakivestä ei kuitenkaan häirinnyt, koska haudat ovat julkisia.

Hän ei ollut erityisen kiinnostunut, mutta saattaisi käyttää erilaisia virtuaalisia hautausmaita, koska se on helppoa ja niissä voisi ehkä käydä useammin kuin oikeilla. Ylipäättänsä hän piti enemmän netissä olevasta virtuaalisesta hautausmaasta (luxeternal) kuin netissä olevasta kuvatusta hautakivestä, vaikka ulkoasu olisi voinut olla paljon parempi. Sivujen koostumukseen

(Luxeternal) olisi voinut olla enemmän vaihtoehtoja. Videoihin netissä hän suhtautui kriittisesti, koska ihminen on jo kuollut.

Eroavaisuutena hän näki hengellisyyden puutteen netissä olevissa hautausmaissa, joilla ei voi käydä kävelemässä. Myös ekologisuus pohditutti, netissä olevista kynttilöistä ja kukista ei tule samalla lailla fyysistä roskaa.

Haastateltava ei kuulunut nettiyhteisöihin, mutta toivoi, että sivut poistettaisiin ihmisen kuoltua.

Ah Woonin haastattelut:

1. 50v. kiinalainen, mutta harras kristitty otti asian melko selvällä linjalla. Hän ei ollut aiemmin kuullut asiasta, mutta osasi kuitenkin aavistamaan mistä on kyse. Etenkin eettisyyteen sekä uskonnollisiin asioihin vedottiin perusteluna miksi hän ei pitänyt asiasta. Lisäksi koin hänen kulttuuritaustansa myös vaikuttaneen hänen mielipiteisiinsä. Aasialaiset kuvaillaan usein yhteisöllisiksi eläjiksi, missä sukulaiset ovat erittäin tärkeitä. Oli henkilö sitten kuollut tai ei.

Virtuaalihautausmaitten esitleminen sai aikaan melkoisen vastarinnan sekä kiihtymystä, joka huomattiin selvästi kärjistyneistä vastauksista. Virtuaalihautausmaa oli välinpitämättömille sekä laiskoille ihmisille tarkoitettu. Virtuaalihautausmaa otettaisiin käyttöön vain säästösyistä. Hyväksytyä oli, mikäli kuolleella henkilöllä oli virtuaalihautausmaan lisäksi oikea fyysinen hauta. Siitä huolimatta hän ei itse luultavasti tulisi käyttämään tämän tyyppistä palvelua.

Lux Eternalin rajoittamaton käyttö oli suurena huolenaiheena myös. Tällöin jotkut voivat hupimielessäkin perustaa virtuaalisen haudan tai perustaa henkilölle ilman lähiomaisen hyväksyntää. Lepopaikka.fi puolestaan oli käyttäjän mielestä jokseenkin sekava ja hieman hämmäntävä. Tiesivätkö lähiomaiset, että hautoja kuvattiin ja olivat vapaasti katseltavissa internetissä? Lisäksi molemmissa oli monikielisyys ongelma.

Mitä tulee sosiaalimedian ”virtuaalihautausmaihin”, hänellä ei ole ollut kokemusta esimerkiksi facebookista tai twitteristä, vaikka niistä onkin kuullut. Hän kuitenkin oletti, että ihmisen kuoltua hänen profiilinsa poistettaisiin lähiomaisen pyynnöstä. Todellisuudessa kuitenkin esimerkiksi facebookista profiili muutetaan ikään kuin muistosivustoksi, eikä profiilia poisteta.

2. Nuori nainen ja kova sosiaalisen median käyttäjä ei osannut oikein suhtautua asiaan. Esimerkiksi eettistä näkökulmaa kysyttäessä haastateltava vastasi, että palvelu kuulostaa jokseenkin oudolta ja jopa pelottavalta, vaikka tämä helpottaisi varmasti hautausmaalla käyntiä. Toisaalta kysyttäessä kiinnostusta asiaa hän vastasi, että voihan sitä kokeilla katsoa sitten miltä tuntuu jatkoa ajatellen. Vastaukset olivat siis hieman pöyristyttäviä ja ehkä jopa ristiriitaisia.

Lux Eternalin kohdalla haastateltava otti esiin myös liian helpon pääsyn, mutta muutoin hänen mielestään ominaisuudet näyttivät kattavalta. Asiat, jotka tehtiin usein haudalla pystyi tekemään myös Lux Eternalissa. Ainoastaan läheisyyden tunne puuttui. Haastateltava tekikin huomion, että monessa uskonnossa hautaaminen sekä hautausmaat ovat pyhiä asioita, joten tällaisen virtuaalihautausmaan hyväksyntä saattaa olla hyvinkin vaikeata. Hänellä itsellään ei ole varsinaisesti mitään tätä vastaan ja voisikin kokeilla sitä, mutta uskoo kuitenkin käyttävänsä jatkossa edelleen perinteistä hautausmaata. Tämän päätöksen hän perusteli läheisyyden tunteella tai ylipäättänsä tietynlaisen tunteen puutteesta virtuaalihautausmaissa.

Lepopaikka.fi ei puolestaan pidetty virtuaalihautausmaana lainkaan. Haastateltavani totesi tämän olevan pikemminkin paikka, jossa voi tarkastella henkilöitten hautoja tarkemmin.

Kiitosta palvelu sai kattavasta sekä laajasta tietokannasta, mutta erityisesti jäi vaivaamaan lähiomaisten tietoisuus tästä. Tässäkin hän kääntyi perinteisten hautausmaitten puolelle, vaikka olisi valmis myös käyttämään tai kokeilemaan virtuaalihautausmaita.

Sosiaalisen median käytännöistä hän oli kuullut kuinka facebook toimii (jättää kuolleen henkilön profiilin auki ikään kuin muistosivustoksi), mistä hän ei pitänyt lainkaan. Hänen mukaansa tähän tulisi puuttua tai sitten selvittää kaikille käyttäjille selvästi tästä käytännöstä. Lisäksi haastateltava mietti, että riittäisiköhän jos mainitsisi testamentissaan haluavansa profiilinsa pois?

4. Vastausten yhtäläisyydet ja eroavaisuudet

Virtuaalihautausmaat eivät olleet haastatelluille etukäteen tuttuja.

Eettisyys mietitytti haastatteluissa kautta linjan, kuka saa kommentoida ja miten kirjaututaan? Minkälaista valvontaa suoritetaan? Suurimmalle osalle hautojen kuvaaminen oli ok, mutta epätietoisuus sukulaisten hautojen kuvaamisesta aiheutti hämmennystä. Osa ei pitänyt siitä, että hautoja kuvattiin. Aluksi hautojen kuvaamiseen suhtauduttiin yleisesti positiivisesti, mutta vähän mietittyään haastateltavat rupesivat miettimään asiaa kriittisesti. Kaikki, paitsi yksi, haastateltavista halusivat, että facebook yms. sivut poistetaan omaisten niin toivoessa

Virtuaalinen hautausmaa ei vastaa hiljentymisen ja muistamisen tarpeeseen verrattuna oikeisiin hautausmaihin. Osa haastateltavista voisi käyttää virtuaalisia hautausmaita, jos jollain tutulla olisi sellainen. Itselle niitä ei koettu tarpeellisiksi. Sukututkimus toisaalta kiinnosti, mutta osa oli sitä mieltä, että sukututkimukseen on parempiakin kanavia.

5. Konseptointi

Konseptin kuvaus

Konseptimme on maksuton karttapalvelu olemassa oleviin hautausmaihin. Se on tarkoitettu kirkolle osana muita kirkollisia palveluita. Perusidea on, että kirkko tarjoaa hyvää palvelua, mikä voisi osaltaan vähentää kirkosta eroamista, koska ihmiset voisivat kokea kirkon tarjoavan hyvää palvelua. Hautausmaiden ylläpito on varmasti monille kirkon jäsenille yksi keskeisistä palveluista. Päädyimme tähän lopputulokseen, koska haastatteluissa nousi erittäin suuri sensitiivisyys hautoja ja kuolleita kohtaan.

Karttapalvelu olisi hyödyllinen, koska hautausmaat voivat olla isoja ja niistä voi olla todella vaikeaa löytää oikeaa hautaa. Karttapalvelu on tarpeellinen esimerkiksi silloin, kun ihminen ei ole aikaisemmin käynyt haudalla. Syynä tähän voi olla vaikkapa se, että ihminen ei ole päässyt hautajaisiin muiden menojen takia, kaukaisempi sukulaisuussuhde tai kodin sijaitseminen toisessa maassa.

Palveluun voisi myös liittää informaatiota hautapaikan vuokran kestosta. Tällöin omaiset voisivat käydä kuvaamassa hautaa ennen kuin se puretaan tai ostaa lisää hauta-aikaa.

Palvelua voisi käyttää yksittäisten ihmisten lisäksi kukkia toimittavat yritykset tai kirkko voisi itsekin tarjota sellaista palvelua, eli omaisen haudalle voisi tilata kukkia tai kynttilöitä tapauksissa, joissa ei itse asu paikkakunnalla. Varsinkin ulkopuolisille yrityksille karttapalvelu olisi hyödyllinen. Seurakunnat voisivat tehdä yhteistyösopimuksia paikallisten yritysten kanssa ja mainostaa sitä karttapalvelussaan.

Konseptissa on huomioitava haudattujen omaiset ja palvelu pitäisi toteuttaa hyvällä maulla. Esimerkiksi itse hautoja tai hautakiviä ei olisi syytä tai tarpeellista kuvata palvelua varten, koska

perusidea on löytää helpommin perille fyysisellä hautausmaalla, ei tihrustella omaisen tai ystävän hautausmaalla. Kirkon etu tuskin on karkottaa hautausmaalla käyvät ihmiset nettiin.

Kaiken ytimenä on kirkon tarjoama hyvä palvelu ja tunne siitä, että kirkollisverolleen saa vastinetta.

Teknisen toteutuksen hahmottelua

Ajatuksena on, että hautausmaasta olisi yksinkertainen karttapohja netissä. Karttapohja taas olisi jaettu pienempiin osiin. Osat olivat suu pieniä neliön muotoisia alueita kartasta. Riippuen hautausmaan koosta, hautausmaa voisi koostua esim. sadasta neliöstä. Jokainen hautapaikka olisi merkattu karttaan pienellä laatikolla, jossa lukee vainajan nimi ja syntymä- ja kuolinaika. Kartassa näkyy myös hautausmaalla kulkevat polut ja tiet. Ajatuksena on, että hautausmaata voisi selata kartalla ja klikata jotain ruutua, jolloin tästä ruudusta tulee suurennos. Lisäksi kartasta voisi hakea tiettyä hautausmaata syntymä- tai kuolinajalla ja nimellä. Vastauksena ruutuun tulisi lista hakua vastaavista vainajista syntymä- ja kuolinaikoinen. Listalta voi klikata haluamaansa hautapaikkaa, mikä toisi ruutuun kartan ja nuolen kartan kohtaan, jossa kyseinen hautausmaata sijaitsee. Klikkaamalla ruutua pääsee taas katsomaan kyseistä aluetta suurennoksena. Suurennoksessa voisi taas klikata kyseistä hautapaikkaa, jolloin ruutuun aukeaisi kyseisen hautapaikan tiedot ja lisäksi voisi tarkastella voimassa olevaa hautausopimusta.

Karttaa on siis verkko, joka sisältää jokaisen hautapaikan eli solmun. Solmu taas sisältää jonkinlaisen tietorakenteen, joka sisältää hautapaikan ja hautausopimuksen tiedot. Lisäksi on keksittävä jonkinlainen hakualgoritmi, jolla haku on tehokkainta.

Muita ideoita

Haastattelujen myötä heräsi ajatus hautausmaiden kuvauksen nostamisesta kehittyneemmälle tasolle videokuvalla. Jos hautausmaata videoitaisiin, voisivat omaiset tarkkailla hautapaikan kuntoa ja sinne vietyjen kukkien ja kynttilöiden tilannetta. Näin omaiset tietäisivät milloin hautausmaata olisi hyvä hoitaa ja hoitamattomien hautausmaiden poistamistakin voitaisiin vähentää. Jos käytössä olisi lisäksi esimerkiksi kukkia ja kynttilöitä toimittava lähettipalvelu, voisivat omaiset nähdä miltä hautausmaata näyttää uusien kukkien ja kynttilöiden kanssa käymättä paikalla. Videointia voitaisiin hyödyntää myös hautausmaahan kohdistuvaa ilkeää vastaan kameravalvontana. Videointi ei kuitenkaan vaikuta realistiselta tarvittavien valtavien resurssien vuoksi.

Internetiin elinaikana lisättyjen tietojen ja profiilien pohdinta kuolemantapauksissa herätti ajatuksen virtuaalitestamentista. Se voisi perustua yhteen keskitettyyn palveluun, jossa tehtyjä testamentteja erilaiset verkon sivustot ja sosiaaliset mediat tukisivat. Virtuaalitestamentissa henkilö voisi määrittää, mitä hänen tiedoilleen tehdään kuoleman jälkeen. Testamenttipalvelun kautta tieto kuolemasta ja menettelyohjeet kulkisivat eri palveluihin, joihin vainaja on kuulunut. Virtuaalitestamentti helpottaisi myös omaisia, jotka eivät välttämättä tiedä kaikkia palveluita, joihin vainaja on liittynyt, eikä heidän palvelun ansiosta tarvitsi tietääkään. Yhtenä suurena ongelmana virtuaalitestamenteissa olisi, mistä tieto kuolemasta saataisiin?